

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/15:3017

av Stig Henriksson m.fl. (V)

med anledning av skr. 2014/15:27 Integritetsskydd vid
signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med NSA och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet. Under utredningen bör allt samarbete mellan FRA och NSA frysas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av Siuns uppdrag, sammansättning och befogenheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att FRA-lagen bör rivas upp och göras om.

Motivering

Under 2013 avslöjades flera fall av massavlyssning utförda av USA:s underrättelsetjänst, National Security Agency, NSA. Miljontals människor, internationella organisationer och stats- och regeringschefer hade fått sina telefoner och elektronisk kommunikation avlyssnade av NSA. Med stöd av en stor mängd hemliga dokument läckta av visselblåsaren och den tidigare NSA-medarbetaren Edward Snowden kunde SVT:s Uppdrag granskning under december 2013 avslöja att även svenska FRA hade varit delaktigt och behjälpligt i delar av NSA:s övervakningsverksamhet.

Uppdrag granskning avslöjade exempelvis att ledningen för FRA besökte NSA under april 2013. Enligt de hemliga dokumenten framgår att NSA och FRA har förberett gemensamt agerande i det NSA-initierade programmet Winterlight som möjliggör hackande av andras datorer. Enligt de hemliga dokumenten ska FRA också blivit en del

av NSA:s övervakningssystem XKeyscore som gör det möjligt att samla in miljontals personers data kring e-post, sociala medier, sökhistorik och chattar på nätet. Enligt Snowdendokumenterna framgår också att NSA ser FRA som en strategisk allierad, i synnerhet avseende informationsinhämtning från internetkablar i Östersjön, t.ex. från Ryssland. När den grävande brittiske journalisten Duncan Campbell vittnade om NSA-skandalen i EU-parlamentet i september 2013 pekade han ut Sverige och FRA som den viktigaste parten, vid sidan av USA och Storbritannien, i NSA:s globala övervakningsverksamhet. I många länder har omfattande granskningar inletts om deras respektive länders och underrättelseorgans inblandningar i NSA:s övervakningsverksamhet. I Sverige har det varit tyst och föreliggande skrivelse berör inte heller de omfattande övervakningsskandalerna och FRA:s påstådda roll. FRA har inte heller velat kommentera sin roll i avslöjandena av övervakningsskandalerna. Därför är det hög tid att gå till botten med Sveriges roll i NSA:s övervaknings- och avlyssningsverksamhet. Riksdagen bör tillsätta en parlamentarisk utredning som granskar FRA:s samarbete med NSA och alla andra relevanta delar av NSA:s övervakningsverksamhet. Under utredningen bör allt samarbete mellan FRA och NSA frysas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I förra årets skrivelse Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet redogjorde den dåvarande borgerliga regeringen för den granskning som gjorts under 2012. I skrivelsen kunde man inte utläsa någon kritik eller redogörelser för eventuella oegentligheter, som uppenbarligen hade förekommit.

I årets skrivelse 2014/15:27 Integritetsskydd vid signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, ser det likadant ut – man konstaterar att resultaten av 2013 års kontrollverksamhet inte har föranlett Siun att framföra några synpunkter till regeringen. Med tanke på de senaste årens avslöjanden av massavlyssning och svenska FRA:s inblandning, väcks fortfarande frågor gällande hur effektiv granskningen är och om FRA-lagen är tillräcklig från ett integritetsperspektiv.

Vänsterpartiet har från början varit motståndare till hur FRA-lagen utformats och till det kan läggas frågor om hur effektiv Siuns granskning egentligen är. Vi anser därför att det behövs ett omfattande arbete för att komma till rätta med granskningen och kontrollen av FRA:s verksamhet.

Det behöver göras en översyn av Siuns uppdrag, sammansättning och befogenheter. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Dessutom behövs en omfattande omarbetning av FRA-lagen. Den nuvarande FRA-lagen har gett FRA tillgång till en mycket stor del av nättrafiken i Sverige. Tidigare gavs endast undantag för militära hot och FRA hade endast möjlighet att avlyssna signaler som går genom luften. Enligt Vänsterpartiets mening innebar dessa

förändringar tydliga steg mot ett övervakningssamhälle. Principen måste vara att massavlyssning utan konkret brottsmisstanke inte ska förekomma.

FRA-lagen bör rivas upp och göras om. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stig Henriksson (V)

Jens Holm (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Birger Lahti (V)

Hans Linde (V)

Håkan Svenneling (V)

Emma Wallrup (V)